

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Kraków dnia 20 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Wojciech Żukowski

Protokolant: starszy protokolant Marzena Stępkowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 kwietnia 2016 r. w Krakowie

sprawy z powództwa G. F.

przeciwko Towarzystwo (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej Towarzystwo (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda G. F. kwotę 110.000 (słownie: sto dziesięć tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami liczonymi za okres od dnia 24 kwietnia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi za okres od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala,

III. zasądza od strony pozwanej Towarzystwo (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda G. F. kwotę 9463 zł. 05 gr. (słownie: dziewięć tysięcy czterysta sześćdziesiąt trzy złote pięć groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

UZASADNIENIE

Powód G. F. pozwem z dnia 01 grudnia 2014 r. wniósł o zasądzenie od strony pozwanej Towarzystwa (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. kwoty 150 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu.

Uzasadniając żądanie wskazał, że w dniu 14 listopada 2003 r. doznał ciężkich obrażeń ciała w wyniku wypadku samochodowego, za spowodowanie którego sprawca J. B. został skazany prawomocnym wyrokiem karnym Sądu Rejonowego w Jędrzejowie sygn. akt II K 57/04. Kierowca był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w Towarzystwie (...) S.A., którego następcą prawnym była (...) S.A., jej następcą zaś strona pozwana. Powód na skutek wypadku doznał rozległych uszkodzeń ciała, w tym narządów wewnętrznych oraz licznych złamań, w tym urazu głowy, wstrząśnienia mózgu, podejrzenia złamania podstawy czaszki, urazu klatki piersiowej, licznych złamań żeber, urazowej odmy płuć, stłuczenia płuc, złamania kości ramienia prawego, złamania kości łokcia lewego, mnogiego złamania przedramienia lewego, wieloodłamowego złamania nasady bliższej piszczeli oraz podgłowe złamania strzałki podudzia lewego, ogólnego potłuczenia, otarć naskórka na ciele oraz ran szarpanych kończyn górnych i dolnych.

Powód podniósł, iż przebywał w Szpitalu (...) w J. od dnia 14.11.2003 r. do 20.11.2003 r., a następnie został przewieziony do Szpitala im. (...) w K. na Oddział (...) gdzie był hospitalizowany do dnia 29.01.2014 r., był czterokrotnie operowany m.in. usunięto mu śledzionę. Do dnia 08.12.2003 r. był sztucznie wentylowany oraz żywiony pozajelitowo. Powód od dnia wypisania do domu jest rehabilitowany, a w latach 2005-2006 był poddany trzem zabiegom chirurgicznym celem usunięcia materiałów zespalających. Podniósł, iż jest niezdolny do pracy zarobkowej, a

nadto nie powrócił do dawnej sprawności fizycznej w tym z uwagi na stałe uszkodzenie lewej strony, deformacje stopy szybko się męczy przy chodzeniu, a sztywny łokieć ogranicza sprawność ręki. Powód z uwagi na brak śledziony ma obniżoną odporność i często łapie infekcje. Musi zażywać środki przeciwbólowe i preparaty regenerujące chrząstkę kostną. Powód na skutek nieodwracalnych obrażeń po wypadku był w złej kondycji psychicznej, miał poczucie bezradności i świadomość że już nigdy nie odzyska sprawności.

Poprzednik prawny strony pozwanej wypłacił powodowi po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego szkody kwotę 110 000 zł. Pełnomocnik powoda pismem z dnia 04.12.2013 r. wniósł o dopłatę kwoty 236 000 zł, jednak pozwany nie zgodził się na tę kwotę i zaproponował ugodowe zakończenie sprawy poprzez zapłatę łącznie 130 000 zł. Powód nie mógł wyrazić na to zgody, gdyż była to kwota zbyt niska w stosunku do doznanego cierpienia, uszczerbku na zdrowiu i skutków wypadku.

Powód już na etapie przesądowym żądał zadośćuczynienia w łącznej wysokości 300 000 zł, precyzując żądanie w tej wysokości pismem z dnia 15.01.2007 r., a następnie z dnia 16.05.2007 r. Żądanie ustawowych odsetek od dnia 24.04.2014 r. powód uzasadnił tym, że strona pozwana po przebadaniu powoda miała wiedzę o rozmiarze jego krzywdy.

Strona pozwana Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa i o zasądzenie do powoda zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

Przyznała okoliczność, że sprawca szkody był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej u poprzednika prawnego strony pozwanej, oświadczając, że nie przeczy swojej odpowiedzialności co do zasady. Oświadczyła, że w toku prowadzonego przez jej poprzednika prawnego postępowania likwidacyjnego szkody wypłacono powodowi kwotę 110 000 zł, która jest adekwatna do doznanej przez powoda krzywdy. W szczególności wzięto pod uwagę ustalony przez orzecznika pozwanej stopień uszczerbku na zdrowiu powoda wynoszący 89%, co potwierdził zasadniczo Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział VII Ubezpieczeń Społecznych w sprawie VII Ua 38/06, gdzie przyjął 82% stałego uszczerbku na zdrowiu i 8% trwałego uszczerbku na zdrowiu. Tym samym ustalenia pozwanego ubezpieczyciela były zbieżne z ustaleniami dokonanyymi przez Sąd. Powód nie udowodnił by stopień doznanego przez niego uszczerbku był wyższy niż wskazane ok. 90%. Powód nie udowodnił również, aby na skutek wypadku doznał ciężkiego urazu psychicznego. Brak jest dokumentacji by korzystał z pomocy specjalistycznej, lub miał problemy neurologiczne.

Pozwana podkreśliła, iż powód w dacie wypadku był w średnim wieku, był zrealizowany zawodowo, wybudował dom, założył rodzinę z której pomocy i wsparcia mógł korzystać. Powód obecnie porusza się samodzielnie i nie musi korzystać z wózka inwalidzkiego, zaś z uwagi na silny charakter powrócił częściowo do dawnej sprawności, nie ma traumy w związku z jazdą samochodem i próbował powrócić do swojego hobby czyli modelarstwa. W ocenie strony pozwanej żądana przez powoda kwota z tytułu zadośćuczynienia jest niezasadna i wygórowana, gdyż wypłacona przez ubezpieczyciela kwota 110 000 zł była wystarczająca w stosunku do krzywdy, cierpienia i szkody doznanej przez powoda. Podkreślono, że przyznane świadczenie musi być utrzymane w rozsądnych granicach i nie może prowadzić do nadmiernego wzbogacenia się powoda.

Odnośnie odsetek, podniosła, że winny być one zasądzone od daty wyrokowania.

Niespornym w sprawie było, że:

W dniu 14 listopada 2003 r. doszło do wypadku drogowego w wyniku którego powód G. F. doznał ciężkich obrażeń ciała. Kierujący (...) został skazany za spowodowanie przedmiotowego wypadku prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Jędrzejowie sygn. akt II K 57/04.

Posiadacz samochodu marki R. nr rej. (...), którym w chwili wypadku kierował J. B., ubezpieczony był od odpowiedzialności cywilnej w Towarzystwie (...) S.A., którego następcą prawnym była (...) S.A. Strona pozwana Towarzystwo (...) S.A. w W. jest następcą prawnym (...) S.A.

Powodowi w toku prowadzonego przez ubezpieczyciela postępowania likwidacyjnego szkody została wypłacona kwota 110 000 zł tytułem zadośćuczynienia.

Ponadto Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Po wypadku powód został przewieziony po wypadku do Szpitala (...) w J. na Oddział Intensywnej (...). U powoda rozpoznano mnogie obrażenia ciała, uraz głowy, wstrząśnienie mózgu, podejrzenie złamania podstawy czaszki, uraz klatki piersiowej, liczne złamania żeber, urazową odmę prężną prawostronną, stłuczenie płuc, złamanie kości ramiennej prawej, otwartą ranę łokcia lewego, zwichnięcie stawu łokciowego lewego, mnogie złamania przedramienia lewego, złamanie nasady dalszej kości udowej prawej, bliższej piszczeli i podgłowe złamanie strzałki oraz ogólne potłuczenia, otarcia naskórka na ciele oraz rany szarpane kończyn górnych i dolnych. Powód był cały czas wentylowany mechanicznie, utrzymywany w śpiączce, w dniu 17 listopada 2003 r. wykonano u niego tracheostomię a od 18 listopada 2003 r. był żywiony enteralnie przez sondę żołądkową. Odzyskał przytomność po ok. 2 tygodniach od wypadku, samego zdarzenia i okoliczności go poprzedzających nie pamiętał.

Z uwagi na brak możliwości podjęcia kompleksowej opieki medycznej nad pacjentem powód w dniu 20 listopada 2003 r. został przewieziony do Szpitala im. (...) w K., gdzie przebywał do dnia 29 stycznia 2014 r. W dniach 20.11.2003-09.12.2003 r. powód był hospitalizowany na Oddziale Intensywnej (...) i wówczas wykonano u niego operacje usunięcia śledziony, a potem przeniesiono go na Oddział (...), gdzie przeprowadzono cztery kolejne operacje w tym zespolenie obu kości przedramienia lewej ręki dwoma płytami i stawu łokciowego dwoma śrubami oraz zespolenie kości piszczelowej nogi lewej. Powód został wypisany od domu w dniu 29 stycznia 2014 r. z zaleceniem leżenia bez możliwości poruszania do czasu uzyskania prawidłowych zrostów kostnych.

Powodowi czterokrotnie usuwano materiały zespalające z kończyn (m.in. W dniach 09 stycznia 2004 r., 1 grudnia 2005 r. 17 listopada 2006 r.) i wówczas był on hospitalizowany po kilka dni ok. 4-7 dni każdorazowo.

dowód: dokumentacja medyczna z leczenia powoda – k. 13-46, zeznania świadka M. F. – k. 129v, zeznania świadka M. B. – k. 129v, zeznania powoda G. F. – k. 130

Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 13 stycznia 2014 r. powód został uznany za osobę całkowicie niezdolną do pracy do dnia 31 stycznia 2017 r.

dowód: orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z dnia 13.01.2014 r. – k. 47-47v

Powód do czerwca 2004 r. leżał w łóżku i nie mógł poruszać się samodzielnie, zaś pierwsze pionizacje prowadziła jego żona z rehabilitantem pod koniec czerwca 2004 r. Następnie powód poruszał się z przy pomocy balkonika, dzięki niemu korzystał z toalety, był wtedy również w stanie samodzielnie ubrać się i zrobić prosty posiłek. Od września 2004 r. poruszał się z jedną kulą łokciową, której używał przez 2 lata. Pod koniec 2004 r. powód był w stanie samodzielnie umyć się w wannie i zachować higienę. Powód przez 1 rok korzystał stale z zabiegów rehabilitacyjnych, które w znacznym stopniu poprawiły sprawność jego organizmu.

Powód szczególnie po wypadku narzekał na ból kończyn, kręgosłupa, musiał zażywać mocne środki przeciwbólowe typu K., a po pewnym czasie mógł przejść na lżejsze środki np. A.. Korzystał przez ok. 1 rok z pomocy neurologa, który zapisywał mu leki uspokajające na receptę.

dowód: zeznania świadka M. F. – k. 129v, zeznania świadka M. B. – k. 129, zeznania świadka R. C. – k. 129v, zeznania powoda G. F. – k. 130

Przed wypadkiem powód był osobą aktywną, lubił uprawiać sport. Podróżował wraz z żoną, chodzili na piesze wycieczki, na grzyby, razem uczęszczali na basen. Jego pasją było modelarstwo.

Obecnie powód częściej się denerwuje, trudniej mu powstrzymać złość. Jest przygnębiony i zdenerwowany, gdy coś wypadku mu z ręki, która była mocno poturbowana w wypadku. Powód nie jest w stanie pomóc żonie w pracach

remontowych i innych naprawach domu, co wcześniej robił, teraz musi korzystać z pomocy fachowców. Powód nie podróżuje, bo każde dłuższe wyjście na spacer go męczy, nie może chodzić na dłuższe wycieczki. Nie chodzi już z żoną na basen. Ma na ciele kilka kilkunastocentymetrowych blizn i szram. Z uwagi na brak śledziony często choruje, co kilka miesięcy przeziębia się. Stale korzysta z zabiegów rehabilitacyjnych – raz w roku przechodzi serię kilkunastu zabiegów np. laserem. Próbuje powrócić do dawnego hobby – modelarstwa, jednak z uwagi na naruszenia sprawności ręki jest to trudne. Powód zaczął ponownie korzystać z samochodu na wiosnę 2005 r.

Przed wypadkiem powód pracował jako kierownik grupy technicznej w Zakładzie (...) w K., a także prowadził własną działalność gospodarczą w zakresie instalacji teletechnicznych. Był lubianym i sumiennym pracownikiem. Obecnie powód jest na rencie inwalidzkiej, nie wrócił do pracy, nie prowadzi już swojej działalności.

dowód: zeznania świadka M. F. – k. 129v, zeznania świadka M. B. – k. 129, zeznania świadka R. C. – k. 129v, zeznania powoda G. F. – k. 130

Powód pismem z dnia 15 stycznia 2007 r. złożył odwołanie od decyzji H. (...) z dnia 08 grudnia 2006 r. przyznającej mu m.in. 64 000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę i cierpienie doznane na skutek wypadku. Pismem z dnia 16 maja 2007 r. powód wezwał stronę pozwaną do zapłaty m.in. kwoty 236 000 zł tytułem dopłaty do już wypłaconej przez jej poprzednika prawno kwoty 64 000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę do łącznej kwoty 300 000 zł.

Pismem z dnia 04 grudnia 2013 r., które wpłynęło do strony pozwanej w dniu 09 grudnia 2013 r. powód ponownie wniósł o wypłacenie kwoty 236 000 zł.

Pozwany ubezpieczyciel pismem z dnia 23 kwietnia 2014 r. zaproponował ugodowe zakończenie sprawy poprzez zapłatę kwoty 130 000 zł, na co powód się nie zgodził.

dowód: pismo z dnia 04.12.2013 r. – k. 60-63, pismo z dnia 23.04.2014 r. – k. 64-64v, pismo z dnia 15.01.2007 r. – k. 65-66, pismo z dnia 16.05.2007 r. – k. 67, skan w aktach szkodowych w formie elektronicznej

W wyniku wypadku komunikacyjnego z dnia 14 listopada 2003 r. powód doznał długotrwałego i trwałego uszczerbku na zdrowiu wynoszącego 88% zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18.12.2002 r., Dz. U. nr 234, poz. 1974 w tym: poz. 71 - 15%, poz. 113a – 5%, poz. 118b – 30%, poz. 122a - 8%, poz. 158 - 15%, poz.167a - 15%. Długotrwały uszczerbek na zdrowiu powoda stanowiło złamanie kości ramiennej prawej i trzonów przedramienia lewego, zaś pozostałe obrażenia i złamania spowodowały trwały uszczerbek na zdrowiu,

Powód w wyniku doznanego wielonarządowego i wielomiejscowego urazu w pierwszym etapie z powodu ogólnego stanu wymagał leczenia na oddziale intensywnej terapii, usunięcia pękniętej śledziony, a następnie zespolenia (kilku etapowego) złamań z równoczesnym usztywnieniem stawu łokciowego lewego. Konieczność usztywnienia stawu łokciowego była spowodowana wieloodłamowym złamaniem dalszej nasady kości ramiennej z defektem kostnym. Leczenie powoda przebiegało prawidłowo, a niezaopatrzenie chirurgiczne złamań kości śródstopia lewego (otwarta repozycja z zespoleniem) wynikało z ciężkiego stanu ogólnego pacjenta i konieczności stosowania zabiegów ratujących mu życie.

G. F. zaczął chodzić po 8 miesiącach od wypadku z uwagi na wielomiejscowość i wielonarządowość doznanego urazu. Funkcja chodzenia jest u niego trwale upośledzona, co wynika ze zmian w stawie kolanowym tzn. w wyniku niepełnej repozycji złamania kłykcia bocznego kości piszczelowej i rozwijających się wtórnych zmian zwyrodnieniowych i deformacji przodostopia lewego. Zmiany zwyrodnieniowe w stawie będą wymagały implantacji endoprotezy stawu kolanowego. Deformacja przodostopia z powodu nieprawidłowego ustawienia główek kości śródstopia II do V i zwichnięcia palca III w stawie śródstopno - palcowym powoduje wystąpienie dolegliwości bólowych podczas obciążania stopy, jak również wymaga stosowania szerokiego obuwia o podwyższonej tęgości.

Usztywniony staw łokciowy lewy powoda stanowi upośledzenie funkcji kończyny górnej, nie pozwalające na wykonywanie czynności przy których konieczne jest pełne zgięcie lub wyprost kończyny np. oburęczne podnoszenie

przedmiotów powyżej poziomu barków. Proces leczenia powoda nie został ukończony. Należy przewidywać konieczność implantacji endoprotezy stawu kolanowego, jak również operacyjną korekcję nieprawidłowo zrośniętych złamań II do V kości śródstopia i zwknięcia stawu śródstopno - palcowego III. Zgłaszane dolegliwości i stwierdzone deformacje są wyłącznie skutkiem wypadku w dniu 14.11.2003 r.

U powodowa rozpoznano również przewlekłą niewydolność układu żył głębokich kończyny dolnej lewej, która była spowodowana złamaniem bliższej nasady kości piszczelowej lewej, przemieszczeń odłamów i trwałej jej deformacji. Miało to związek z doznanym wypadkiem. Powód miał wykonane badanie USG lewej kończyny dolnej, bo prawa była prawidłowa i badanie kliniczne nie wykazało zmian żyłakowatych tej nogi.

Z powodu złamania i deformacji kłykcia bocznego kości piszczelowej poz. 158a w/w rozporządzenia i wtórnej przewlekłej niewydolności układu żył głębokich powodujących rozległe zmiany troficzne na skórze podudzia należy stwierdzić 20% trwałe uszczerbek na zdrowiu. Ostateczny długotrwały i trwałe uszczerbek na zdrowiu powoda wyniósł 93%.

dowód: opinia sądowno-lekarska z dnia 18.07.2015 r. dr med. W. R. – k. 136-138, opinia uzupełniająca z dnia 10.11.2015 r. – k. 167, ustne wyjaśnienia do opinii dr med. W. R. złożone na rozprawie w dniu 13.04.2016 r. – k. 220

Powód po wypadku nie wymagał leczenia neurochirurgicznego. W badaniu sądowno- lekarskim biegły nie stwierdził objawów ogniskowego uszkodzenia układu nerwowego. Odruchy ścięgniste były żywe i symetryczne, napięcie mięśniowe prawidłowe, brak było objawów korzeniowych.

Wskutek wypadku z dnia 14 listopada 2003 r. powód doznał urazu głowy ze wstrząśnieniem mózgu. Wskutek tego wystąpił zespół powstrząśnieniowy objawiający się bólami głowy. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18.12.2002 r. stwierdzono u powoda w punkcie 10a uszczerbek na zdrowiu w wysokości 5%.

W związku ze wstrząśnieniem mózgu i niewielkim krwiakiem śródczaszkowym powód wymagał jedynie obserwacji i leczenia przeciwbólowego przez okres ok. 4- 6 tyg., następnie przy występujących bólach głowy.

Biegły nie stwierdził nieprawidłowości w leczeniu schorzeń neurologicznych powoda. Biorąc pod uwagę przebyte wstrząśnienie mózgu powód wymagał leżenia przez okres 1-2 tygodni, następnie przez okres 2-4 tygodni wymagał oszczędzającego trybu życia. Obecnie brak jest ograniczeń w życiu codziennym powoda.

Powód został całkowicie wyleczony. Utrzymują się u niego jedynie utrwalone następstwa wstrząśnienia mózgu pod postacią okresowych bólów głowy.

Brak jest podstaw do stwierdzenia innych przyczyn schorzeń poza wypadkiem z dnia 14.11.2003 r.

dowód: opinia sądowno-lekarska z dnia 09.10.2015 r. W. M. (1) – k. 153-154

Powód w wyniku wypadku doznał urazu klatki piersiowej z licznymi złamaniami żeber, stłuczeniem płuc i odmą prężną pourazową, obustronną. Był leczony zachowawczo drenażem opłucnowym w warunkach szpitalnych. Dalsze leczenie kontynuował w warunkach ambulatoryjnych. Aktualny stan zdrowia powoda w zakresie układu oddechowego jest stabilny i biegły nie stwierdził u niego cech niewydolności oddechowej, słyszalne były szmery pęcherzykowe. W obrazie radiologicznym płuc widoczne zrosty na lewej kopule przepony, zaś w badaniu spirometrycznym wartości na granicy normy.

U powodowa rozpoznano stan po urazie klatki piersiowej w wyniku wypadku komunikacyjnego z licznymi złamaniami żeber, stłuczeniem płuc oraz odmą prężną, pourazowa obustronna, które to schorzenia stanowiły następstwo wypadku. Stały uszczerbek układu oddechowego u powoda wynosi łącznie 15%: 10% z poz. 58a i 5% z poz. 61a Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18.12.2002 r.

W trakcie badania fizykalnego powoda biegły nie stwierdził zniekształcenia klatki piersiowej powoda, lecz z uwagi na to że doznał on dużych obrażeń (m.in. stłuczenie klatki piersiowej, uraz płuc) to powód do końca życia będzie miał dolegliwości bólowe, trudności przy wysiłku i infekcjach i nigdy nie odzyska pełni sprawności.

dowód: opinia sądowo-lekarska z dnia 20.11.2015 r. biegłego lek. M. P. – k. 172-173

Powód bezpośrednio po wypadku jak i w okresie późniejszym nie korzystał z pomocy psychiatry i psychologa, nie ma zatem obiektywnych danych pozwalających na określenie wymiernego uszczerbku na zdrowiu psychicznym powoda na skutek wypadku i jak zmieniały się te skutki w miarę upływu czasu. Zwykle przy tego typu obrażeniach jakich doznał powód występują długotrwałe zaburzenia depresyjne, stanowiące reakcję na unieruchomienie, ból fizyczny, niepewność o ostateczny efekt leczniczy i utrzymujące się ograniczenia w codziennym funkcjonowaniu.

Powód z uwagi na niepamięć wsteczną nie zapamiętał samego wypadku i okoliczności go poprzedzających co sprawiło, że nie przejawia zaburzeń lękowych typowych dla większości zespołów pourazowych. Powód ma zaburzenia depresyjne, które istotnie obniżają jakość jego życia, jednak nie wynikają one z choroby psychicznej, lecz z realnej oceny zmienionej sytuacji życiowej i codziennych uciążliwości. Stosowanie leków nie powoduje wówczas znacznej poprawy, a jedynie może czasowo przytłumić szczególnie uciążliwe objawy.

Powód jest osobą o wyjątkowo korzystnych cechach osobowości i znacznych możliwościach adaptacyjnych, miał dojrzałą osobowość i wsparcie rodziny, co sprawiło, że w ciągu ponad 12 lat od wypadku samodzielnie przepracował sytuację i pogodził się z nią, co nie znaczy że ją zaakceptował. Trudno jednak mówić o całkowitym wyzdrowieniu, ponieważ dolegliwości bólowe i ograniczenia fizyczne w codziennym funkcjonowaniu muszą wywoływać okresowe przygnębienie, rozdrażnienie czy inne objawy, wpływające negatywnie na sposób funkcjonowania powoda i jego relacje z otoczeniem. Objawy te mają jednak charakter niewymierny, niemożliwy do procentowego określenia.

dowód: opinia sądowo-lekarska z dnia 20.02.2016 r. biegłego dr med. E. S. – k. 203-207

Przy ustalaniu stanu faktycznego oparł się sąd na dowodach z dokumentów publicznych, które nie były kwestionowane przez strony, nie budziły wątpliwości i stanowiły dowód na okoliczności urzędowo w nich stwierdzone, a także na dowodach z dokumentów prywatnych, które stanowiły dowód na okoliczność treści oświadczeń woli w nich zawartych.

Oparł się sąd również na zeznaniach świadków M. F., M. B., R. C. oraz powoda G. F., które uznał za wiarygodne, gdyż były one spontaniczne, logiczne i zasadniczo nie popadały w sprzeczność z pozostałym materiałem dowodowym, uznanym przez sąd za wiarygodny. Sąd nie dał jedynie wiary zeznaniom świadka M. F., iż powód po wypadku leczył się psychiatrycznie, gdyż ani z dokumentacji medycznej, ani z zeznań samego powoda nie wynikało aby korzystał z pomocy specjalisty z tego zakresu.

W zakresie ustalenia jakie były skutki wypadku z dnia 14.11.2003 r. dla powoda, w tym czy doznał uszczerbku na zdrowiu i w jakim zakresie, czy prowadzone następnie leczenie było prawidłowe, jakich ograniczeń doznał powód, czy proces jego leczenia został zakończony, a także jakie były skutki psychologiczne wypadku Sąd oparł się na opiniach biegłych sądowych z zakresu chirurgii ortopedycznej i traumatologii dr med. W. R., z zakresu neurochirurgii – neurotraumatologii W. M. (2), z zakresu chorób wewnętrznych i chorób płuc lek. M. P. i specjalisty z zakresu psychiatrii dr med. E. S.. Oceniając opinie należy stwierdzić, że wywody wszystkich opinii (wraz z opiniami uzupełniającymi i ustnymi wyjaśnieniami biegłych na rozprawie) są pełne i zrozumiałe, nie wykazywały błędów logicznych, obejmują całość okoliczności istotnych dla badanych zagadnień i zawierają jednoznaczne wnioski. Opinie te nie zawierają sprzeczności. W związku z tym Sąd uznał je za przekonujące i miarodajne. Ponadto biegli na rozprawie w sposób pełny odnieśli się do zarzutów złożonych przez strony, w sposób przekonujący wyjaśniając zgłoszone wątpliwości do opinii.

Sąd zważył, co następuje:

Powód dochodził od strony pozwanej zadośćuczynienia za cierpienie fizyczne i psychiczne doznane na skutek wypadku komunikacyjnego któremu uległ w dniu 14 listopada 2003 r. Strona pozwana nie kwestionowała swojej odpowiedzialności za skutki w/w wypadku jako ubezpieczyciela od odpowiedzialności cywilnej w związku z ruchem pojazdu mechanicznego na tle przepisów art. 822 § 1 k.c. oraz art. 34 ust. 1 i art. 36 ust. 1 zdanie 1 ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 392 z późn. zm.), a wręcz częściowo spełniła żądania powoda przed procesem – w toku postępowania likwidacyjnego zgłoszonej przez powoda szkody tytułem zadośćuczynienia wypłacając kwotę 110 000 zł. Strona pozwana negowała konieczność wypłacenia powodowi wyższej niż przyznana kwoty tytułem zadośćuczynienia.

Zgodnie z art. 445 § 1 w zw. z art. 444 § 1 K.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Okoliczność, że zadośćuczynienie powinno być „odpowiednie” oznacza, że przy jego ustalaniu należy brać pod uwagę wszelkie okoliczności, które miały wpływ na krzywdę poszkodowanego, a w szczególności: stopień intensywności cierpień fizycznych i psychicznych, czas trwania cierpień fizycznych i psychicznych, trwałość następstw uszkodzenia, wiek poszkodowanego oraz jego sytuację rodzinną. Należy mieć przy tym na uwadze, że podstawą przyznania zadośćuczynienia są nie tylko cierpienia fizyczne, ale również i dolegliwości psychologicznej natury. Nie tylko trwałe, lecz także przemijające zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu, polegające na znoszeniu cierpień psychicznych mogą usprawiedliwiać przyznanie zadośćuczynienia pieniężnego na podstawie art. 445 § 1 k.c. (uzasadnienie wyroku SN - Izby Cywilnej z dnia 20 marca 2002 r. V CKN 909/2000, publ. Przegląd Sądowy 2003/4, str. 141) jak również mieć wpływ na jego wysokość. Podzielić należy stanowisko Sądu Najwyższego, zgodnie z którym zadośćuczynienie należne osobie pokrzywdzonej deliktem ma na celu złagodzenie doznanych cierpień fizycznych i moralnych. Wysokość zadośćuczynienia musi zatem pozostawać w zależności od intensywności tych cierpień, czasu ich trwania, ujemnych skutków zdrowotnych, jakie osoba poszkodowana będzie zmuszona znosić w przyszłości (wyrok SN z 29.09.2004r. II CK 531/03 Lex nr 137577). Doznana krzywda i jej kompensata jest w każdej sprawie indywidualna i tak musi być oceniana. Wysokość zadośćuczynienia (art. 445 § 1 kc) uzależniona jest od nasilenia cierpień, długotrwałości choroby, rozmiaru kalectwa oraz trwałości następstw zdarzenia, przy uwzględnieniu okoliczności życia osobistego poszkodowanego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 maja 2008 r. sygn. III APa 34/2008). O rozmiarze należnego zadośćuczynienia pieniężnego powinien zatem decydować w zasadzie rozmiar doznanej krzywdy, tj. stopień cierpień fizycznych i psychicznych, ich intensywność, czas trwania, stopień i trwałość kalectwa i inne podobne okoliczności. Niewymierny w pełni charakter tych okoliczności sprawia, że sąd przy ustalaniu rozmiaru krzywdy i tym samym wysokości zadośćuczynienia ma pewną swobodę. Podkreśla się, że ocena sądu w tym względzie powinna opierać się na całokształcie okoliczności sprawy. Zadośćuczynienie musi przedstawiać wartość ekonomicznie odczuwalną, z drugiej zaś strony powinno być utrzymane w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa, jednakże uwzględnianie stopy życiowej społeczeństwa przy określaniu wysokości zadośćuczynienia nie może podważać jego kompensacyjnej funkcji (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10.03.2006 r., IV CSK 80/05, OSNC 2006/10/175).

Biorąc powyższe kryteria pod rozwagę oraz odnosząc je do ustalonego w sprawie stanu faktycznego Sąd uznał że odpowiednim zadośćuczynieniem należnym powodowi jest globalnie kwota 220 000 zł. Sąd miał na względzie, że krzywda dotknęła powoda, który był w pełni sprawnym, dojrzałym i aktywnym mężczyzną. Powód na skutek wypadku utracił przytomność na okres 2 tygodni, w szpitalu był wentylowany mechanicznie, przeprowadzono u niego operacje usunięcia śledziony. Powód miał wykonywane 4 operacje zespolenia uszkodzonych kończyn: obu kości przedramienia lewej ręki dwoma płytami i stawu łokciowego dwoma śrubami oraz zespolenie kości piszczelowej nogi lewej. Przez ok. 6 miesięcy był osobą leżącą, wymagał opieki osób trzecich, przechodził intensywną rehabilitację. Stosował silne środki przeciwbólowe i leki uspokajające. Powodowi czterokrotnie usuwano materiały zespalające z kończyn i każdorazowo był hospitalizowany przy zabiegach po ok. 4-7 dni. Od czerwca 2004 r. poruszał się na wózku inwalidzkim, potem od września o kuli, zaś samodzielnie bez sprzętów chodził po ok. roku od wypadku. Dopiero pod koniec 2004 r. powód był w stanie samodzielnie umyć się w wannie itp. Z uwagi na doznane urazy powód nie odzyskał pełnej sprawności, nie mógł powrócić do pracy zawodowej i pobiera rentę. Musiał zrezygnować także z podróży i wycieczek, bo

szybko się męczy i boli go lewa noga. Z uwagi na brak śledziona często choruje. Powód doznał długotrwałego i trwałego uszczerbku na zdrowiu wynoszącego łącznie 93% w zakresie urazów ortopedycznych i neurochirurgicznych. Funkcja chodzenia jest u niego trwale upośledzona, natomiast występujące w stawie zmiany zwyrodnieniowe będą wymagały implantacji endoprotezy stawu kolanowego. Deformacja przodostopia z powodu nieprawidłowego ustawienia główki kości śródstopia II do V i zwichnięcia palca III w stawie śródstopno - palcowym powoduje wystąpienie dolegliwości bólowych podczas obciążania stopy, jak również wymaga stosowania szerokiego obuwia o podwyższonej tęgłości. Powód ma usztywniony staw łokciowy lewy przez co nie może wykonywać czynności przy których konieczne jest pełne zgięcie lub wyprost kończyny np. oburęczne podnoszenie przedmiotów powyżej poziomu barków. Występuje u niego również przewlekła niewydolność układu żył głębokich kończyny dolnej lewej, która była spowodowana złamaniem bliższej nasady kości piszczelowej lewej, przemieszczeń odłamów i trwałej jej deformacji. Proces leczenia powoda w zakresie ortopedii nie został zakończony.

Ponadto na skutek wypadku powód doznał urazu głowy ze wstrząśnieniem mózgu i wystąpił u niego zespół powstrząszeniowy, z bólami głowy co stanowiło 5% uszczerbek na zdrowiu. W zakresie neurologicznym powód został wyleczony, a utrzymują się u niego jedynie utrwalone następstwa wstrząśnienia mózgu pod postacią okresowych bólów głowy.

Zaistniał nadto u powoda w wyniku wypadku komunikacyjnego stan po urazie klatki piersiowej z licznymi złamaniami żeber, stłuczeniem płuc oraz odmą prężną, pourazową obustronną. Stały uszczerbek układu oddechowego u powoda wynosi łącznie 15%. Powód nie korzystał z pomocy psychologicznej czy psychiatrycznej, jednak z uwagi na ograniczenia sprawności i dolegliwości bólowe doznaje okresowego przygnębienia, myśli depresyjnych i rozdrażnienia..

Należy podkreślić, że szkoda niemajątkowa dotyka sfery doznań psychicznych człowieka, obejmuje ból, cierpienie, tak fizyczne, jak i psychiczne, jest niewymierna i w zasadzie nieodwracalna, dlatego nie da się jej wyrazić i ocenić w sposób adekwatny w kwocie pieniężnej. Można to uczynić jedynie w sposób przybliżony, pośredni, niedoskonały. W ocenie Sądu zadośćuczynienie w powołanej wysokości uwzględnia obniżenie jakości życia powoda we wszystkich powołanych płaszczyznach, ujemne przeżycia z tym związane i w pośredni sposób pozwoli na wyrównanie uszczerbku doznanego przez powoda.

Sąd wziął pod rozwagę, iż powodowi została już wypłacona przez ubezpieczyciela kwota 110 000 zł z tytułu zadośćuczynienia, co oznacza, że zasądzeniu na rzecz G. F. ostatecznie podlega kwota 110 000 zł. Wskazanego zadośćuczynienia nie można potraktować jako rażąco zawyżonego w stosunku do aktualnych realiów gospodarczych, a zarazem stanowi ono dla powoda wymierną i odczuwalną korzyść majątkową. Przeciwno uznaniu, że należnym byłoby wyższe zadośćuczynienie przemawiają okoliczności, iż powód obecnie funkcjonuje w pełni samodzielnie, zaś prowadzona rehabilitacja a także cechy osobowościowe samego powoda pozwoliły na uzyskanie dobrych efektów leczenia i rekonwalescencji.

Za opóźnienie z uiszczeniem należnej powodowi kwoty z tytułu zadośćuczynienia przysługiwały od strony pozwanej odsetki ustawowe, zgodnie z art. 481 § 1 i 2 k.c. Orzekając w przedmiocie żądania odsetek miał Sąd na względzie, że zgłoszenie żądania zapłaty zadośćuczynienia ubezpieczycielowi przez powoda nastąpiło najpóźniej pismem z dnia 4 grudnia 2013 r., które doszło do strony pozwanej w dniu 09 grudnia 2013 r. (data na skanie pisma w aktach szkodowych złożonych w postaci elektronicznej) i tę datę należy przyjąć jako datę zgłoszenia szkody. Zapłata winna nastąpić w terminie 30 dni od wpływu zgłoszenia szkody (art. 14 powołanej wyżej ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych), a zatem do dnia 08 stycznia 2014 r. pozwany ubezpieczyciel mógł zadośćuczynić żądaniu powoda, a od daty 09 stycznia 2014 r. popadł w opóźnienie. W związku z powyższym Sąd zasądził na rzecz powoda odsetki wskazanej w pozwie daty późniejszej, tj. od dnia 24 kwietnia 2014 r. Nie znalazł sąd podstaw do zasądzania odsetek dopiero od daty orzekania w przedmiocie zadośćuczynienia. Przyjęcie takiej koncepcji w sposób nieusprawiedliwiony promowałoby nie zasługujące na aprobatę działania dłużnika polegające na zwlekaniu z wypłatą zadośćuczynienia, gdyż eliminowałoby podstawową prawną sankcję za niewykonanie zobowiązania pieniężnego. Pewien zakres

uznaniowości sądu przy orzekaniu o zadośćuczynieniu nie nadaje orzeczeniom zasądzającym świadczenia z tego rodzaju zobowiązań charakteru orzeczenia konstytutywnego, a dopiero taki charakter orzeczenia mógłby uzasadniać zasądzenia odsetek dopiero od daty wyrokowania. Za okres do dnia 31 grudnia 2015 r. zasądzone odsetki ustawowe, zgodnie z art. 481 § 2 zd. 1 k.c. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2015 r.) w zw. z art. 56 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 1830). Za okres poczynając od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty zasądzone odsetki ustawowe za opóźnienie przewidziane w art. 481 § 2 k.c. w brzmieniu obowiązującym od tej daty.

W pozostałym zakresie Sąd w pkt II sentencji oddalił powództwo jako bezzasadne.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Powód wygrał sprawę w 73,33 %, zaś strona pozwana w 26,67%.

Na poniesione przez powoda koszty, określone w złożonym spisie kosztów (k. 217) złożyły się:

- opłata od pozwu: 7 500 zł.
- wynagrodzenie pełnomocnika: 3 600 zł.
- koszty dojazdów pełnomocnika w celu stawiennictwa na rozprawy: 1103,24 zł
- opłata skarbową od pełnomocnictwa: 17 zł.
- zaliczka na poczet opinii biegłego: 2 000 zł.

Łączne koszty powoda to kwota 14 220,24 zł (k. 217).

Na poniesione przez stronę pozwaną koszty złożyły się:

- wynagrodzenie pełnomocnika: 3 600 zł.
- opłata skarbową: 17 zł.

Łączne koszty strony pozwanej to kwota 7 217 zł.

Stosownie do wyników postępowania powodowi należny byłby zwrot kwoty 10 427,70 zł ($14\ 220,24\ \text{zł} * 73,33\% = 10\ 427,70\ \text{zł}$), zaś stronie pozwanej należałaby się kwota 964,65 zł ($3\ 617\ \text{zł} * 26,67\% = 964,65\ \text{zł}$). Kompensując wzajemnie należne koszty uznać należało, że tytułem zwrotu kosztów postępowania na rzecz powoda od pozwanej należy się kwota 9 463,05 zł zasądzona w pkt III sentencji na zasadzie art. 100 k.p.c.